

# WYMAGANIA EDUKACYJNE Z EDUKACJI DLA BEZPIECZEŃSTWA – KLASA VIII

„Żyję i działam bezpiecznie” – Jarosław Słoma, Nowa Era, edycja 2024–2026

## Ogólne kryteria oceniania

| Ocena             | Ogólne wymaganie                                                                                                                                                                                                                                                               |
|-------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| dopuszczający (2) | Uczeń opanował wiadomości i umiejętności konieczne do dalszego kształcenia; z pomocą nauczyciela rozpoznaje zagrożenia, odtwarza podstawowe procedury i wykonuje proste czynności.                                                                                             |
| dostateczny (3)   | Uczeń opanował podstawowe wiadomości i umiejętności; potrafi zastosować je w typowych, prostych sytuacjach, korzystając z poznanych zasad i procedur.                                                                                                                          |
| dobry (4)         | Uczeń poprawnie i samodzielnie stosuje wiedzę w typowych sytuacjach, wyjaśnia zależności, dobiera właściwe sposoby postępowania i wykonuje ćwiczenia praktyczne.                                                                                                               |
| bardzo dobry (5)  | Uczeń sprawnie i samodzielnie wykorzystuje wiedzę w sytuacjach problemowych, poprawnie wykonuje czynności praktyczne, uzasadnia wybór rozwiązania i potrafi organizować działania.                                                                                             |
| celujący (6)      | Uczeń w pełni opanował wymagania, samodzielnie analizuje sytuacje, twórczo rozwiązuje problemy, uzasadnia własne rozwiązania, korzysta z różnych źródeł i wykazuje szczególną aktywność; może osiągać sukcesy w konkursach lub podejmować działania wykraczające poza program. |

## ROZDZIAŁ 1. POSTĘPOWANIE W SYTUACJACH ZAGROZEŃ

| Temat                                       | Dopuszczający (2)                                                                                                                                                                   | Dostateczny (3)                                                                                                                                                | Dobry (4)                                                                                                                              | Bardzo dobry (5)                                                                                                                             | Celujący (6)                                                                                                                                                        |
|---------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. Ostrzeganie o zagrożeniach i alarmowanie | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje podstawowe sygnały alarmowe i komunikaty ostrzegawcze; zna zasadę zachowania spokoju i podporządkowania się poleceniom</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>wymienia rodzaje alarmów i sposoby otrzymywania ostrzeżeń; wskazuje podstawowe aplikacje/systemy ostrzegania</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>wyjaśnia znaczenie poszczególnych sygnałów i dobiera właściwe zachowanie do sytuacji</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>samodzielnie interpretuje komunikaty, ocenia ich wiarygodność i planuje właściwe działania</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>analizuje przykładowe sytuacje alarmowe, proponuje usprawnienia systemu ostrzegania i uzasadnia swoje rozwiązania</li> </ul> |
| 2. Ewakuacja                                | <ul style="list-style-type: none"> <li>definiuje ewakuację; zna podstawowe zasady opuszczania</li> </ul>                                                                            | <ul style="list-style-type: none"> <li>wymienia rodzaje ewakuacji i zasady zachowania podczas ewakuacji</li> </ul>                                             | <ul style="list-style-type: none"> <li>dobiera drogę i sposób postępowania do rodzaju zagrożenia; zna</li> </ul>                       | <ul style="list-style-type: none"> <li>samodzielnie planuje ewakuację osoby/grupy i uwzględnia osoby</li> </ul>                              | <ul style="list-style-type: none"> <li>analizuje plan ewakuacji, wykrywa potencjalne problemy i proponuje</li> </ul>                                                |

|                                                                           | zagrożonego miejsca                                                                                     |                                                                                                            | oznakowanie dróg ewakuacyjnych                                                                      | o szczególnych potrzebach                                                                               | racjonalne rozwiązania                                                                                        |
|---------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 3. Zagrożenia i walka z nimi                                              | • wymienia przykłady zagrożeń naturalnych i spowodowanych działalnością człowieka                       | • klasyfikuje podstawowe zagrożenia i podaje sposoby ograniczania ich skutków                              | • wyjaśnia mechanizm powstawania wybranych zagrożeń i dobiera środki ochrony                        | • analizuje sytuację zagrożenia i tworzy plan działania przed, w trakcie i po zdarzeniu                 | • samodzielnie ocenia ryzyko, porównuje warianty działania i uzasadnia wybór najbezpieczniejszego             |
| 4. Pożary                                                                 | • wymienia podstawowe przyczyny pożarów; zna numer 112 i podstawowe zasady alarmowania                  | • rozpoznaje znaki ochrony przeciwpożarowej i wymienia podstawowe środki gaśnicze                          | • dobiera sposób postępowania do rodzaju pożaru i zna zasady bezpiecznej ewakuacji                  | • wyjaśnia zasady użycia wybranych gaśnic oraz organizuje bezpieczne działania do czasu przybycia służb | • analizuje scenariusz pożaru, wskazuje błędy i proponuje działania profilaktyczne                            |
| 5. Powodzie                                                               | • wymienia zagrożenia związane z powodzią i podstawowe zasady bezpieczeństwa                            | • opisuje sposoby przygotowania gospodarstwa/domowników do powodzi                                         | • dobiera właściwe działania przed, podczas i po powodzi; zna zasady ewakuacji                      | • analizuje komunikaty hydrologiczne i planuje działania ograniczające straty                           | • ocenia lokalne ryzyko powodziowe na podstawie dostępnych informacji i proponuje działania profilaktyczne    |
| 6. Ekstremalne warunki pogodowe                                           | • wymienia przykłady ekstremalnych zjawisk pogodowych i podstawowe zagrożenia                           | • opisuje zasady postępowania podczas burzy, wichury, upału, mrozu i innych zjawisk                        | • dobiera środki ochrony do konkretnego zjawiska i interpretuje podstawowe ostrzeżenia pogodowe     | • samodzielnie przygotowuje plan bezpiecznego zachowania dla siebie i grupy                             | • analizuje kilka źródeł informacji pogodowej, ocenia ryzyko i uzasadnia działania profilaktyczne             |
| 7. Wypadki i katastrofy komunikacyjne. Niebezpieczne substancje chemiczne | • zna podstawowe zasady zachowania na miejscu wypadku; rozpoznaje oznaczenia niebezpiecznych substancji | • zna zasady alarmowania i zabezpieczenia miejsca zdarzenia oraz podstawowe zasady ochrony przed skażeniem | • dobiera działania do rodzaju wypadku i zagrożenia chemicznego; rozumie znaczenie izolacji miejsca | • samodzielnie planuje bezpieczne działania ratownicze bez narażania siebie                             | • analizuje scenariusz katastrofy, przewiduje wtórne zagrożenia i uzasadnia kolejność działań                 |
| 8. Zagrożenia terrorystyczne                                              | • wyjaśnia pojęcie zagrożenia terrorystycznego; zna podstawowe zasady zachowania                        | • wymienia przykłady zagrożeń i zasady postępowania w razie podejrzanego przedmiotu lub ataku              | • dobiera bezpieczne zachowanie do rodzaju zagrożenia i zna zasady informowania służb               | • analizuje sytuację, unika paniki i planuje bezpieczne opuszczenie strefy zagrożenia                   | • samodzielnie ocenia wiarygodność informacji, przeciwdziała dezinformacji i uzasadnia decyzje bezpieczeństwa |

## ROZDZIAŁ 2. BEZPIECZEŃSTWO PAŃSTWA

| Temat                                      | Dopuszczający (2)                                                                                 | Dostateczny (3)                                                                         | Dobry (4)                                                                                | Bardzo dobry (5)                                                                                  | Celujący (6)                                                                                                       |
|--------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. Bezpieczny obywatel, bezpieczne państwo | • definiuje bezpieczeństwo; wymienia podstawowe rodzaje bezpieczeństwa                            | • wymienia dziedziny bezpieczeństwa państwa i podmioty odpowiedzialne za bezpieczeństwo | • wyjaśnia zależność między bezpieczeństwem obywatela a bezpieczeństwem państwa          | • definiuje ochronę i obronę narodową oraz analizuje czynniki wpływające na bezpieczeństwo Polski | • samodzielnie ocenia współczesne wyzwania bezpieczeństwa i argumentuje własne stanowisko                          |
| 2. System obronny Polski                   | • wymienia podstawowe elementy systemu obronnego państwa i rodzaje sił zbrojnych                  | • opisuje podstawowe zadania Sił Zbrojnych RP, służb i innych podmiotów bezpieczeństwa  | • wyjaśnia rolę poszczególnych elementów systemu obronnego w czasie pokoju i zagrożenia  | • analizuje współdziałanie instytucji państwowych, służb i obywateli w sytuacjach kryzysowych     | • porównuje rozwiązania bezpieczeństwa Polski z rozwiązaniami innych państw i wyciąga wnioski                      |
| 3. Cyberbezpieczeństwo                     | • wymienia podstawowe zagrożenia w cyberprzestrzeni i zasady bezpiecznego korzystania z internetu | • rozpoznaje phishing, oszustwa, cyberprzemoc i podstawowe zagrożenia dla danych        | • dobiera sposoby ochrony kont, urządzeń i danych; zna zasady reagowania na cyberprzemoc | • analizuje przykładowy incydent, ocenia ryzyko i tworzy plan reakcji oraz zabezpieczenia         | • krytycznie ocenia informacje w sieci, rozpoznaje manipulacje i proponuje rozwiązania zwiększające cyberodporność |

## ROZDZIAŁ 3. PODSTAWY PIERWSZEJ POMOCY

| Temat                                               | Dopuszczający (2)                                                                   | Dostateczny (3)                                                                                   | Dobry (4)                                                                   | Bardzo dobry (5)                                                                       | Celujący (6)                                                                       |
|-----------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. Podstawowe wiadomości z zakresu pierwszej pomocy | • wyjaśnia pojęcie pierwszej pomocy; zna podstawowe zasady bezpieczeństwa ratownika | • wymienia podstawowe elementy łańcucha przeżycia i wyposażenie apteczki                          | • dobiera podstawowe działania do rodzaju urazu lub zagrożenia              | • sprawnie ocenia sytuację i organizuje pomoc z uwzględnieniem bezpieczeństwa własnego | • samodzielnie analizuje sytuacje wielozdarzeniowe i organizuje działania pomocowe |
| 2. Postępowanie na miejscu zdarzenia                | • zna zasady zabezpieczenia miejsca zdarzenia i wezwania pomocy                     | • wykonuje podstawową ocenę miejsca zdarzenia i przekazuje dyspozytorowi najważniejsze informacje | • prawidłowo ocenia bezpieczeństwo, stan poszkodowanego i kolejność działań | • samodzielnie kieruje podstawowym postępowaniem na miejscu zdarzenia                  | • sprawnie organizuje pomoc kilku osobom i uzasadnia priorytety                    |
| 3. Pomoc osobie nieprzytomnej                       | • rozpoznaje nieprzytomność i zna podstawowe                                        | • sprawdza reakcję, oddech i wzywa pomoc; zna                                                     | • prawidłowo układa osobę nieprzytomną                                      | • samodzielnie wykonuje pełną sekwencję postępowania i                                 | • bezbłędnie prowadzi postępowanie w sytuacji                                      |

|                                                                                                         | zasady postępowania                                                                  | pozycję bezpieczną                                                                                 | oddychającą i kontroluje jej stan                                                        | reaguje na zmianę stanu                                                                    | symulowanej i potrafi przeszkolić rówieśnika                                                               |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 4. Resuscytacja krążeniowo-oddechowa                                                                    | • rozpoznaje zatrzymanie krążenia i zna numer 112/999; zna podstawowy schemat RKO    | • wymienia etapy RKO i zna zasady użycia AED                                                       | • prawidłowo wykonuje uciski klatki piersiowej i oddechy ratownicze na fantomie          | • samodzielnie prowadzi RKO i bezpiecznie korzysta z AED zgodnie z komunikatami urządzenia | • sprawnie wykonuje pełną procedurę w symulacji, koordynuje działania zespołu i wyjaśnia popełnione błędy  |
| 5. Rany i krwotoki                                                                                      | • rozpoznaje ranę i krwotok; zna podstawowe zasady opatrywania                       | • zna sposoby tamowania krwawienia i zasady stosowania opatrunku                                   | • prawidłowo wykonuje opatrunek uciskowy i reaguje na masywny krwotok                    | • samodzielnie dobiera technikę tamowania krwawienia i monitoruje poszkodowanego           | • sprawnie wykonuje działania w symulacji ciężkiego krwotoku i uzasadnia wybór metody                      |
| 6. Złamania, zwichnięcia i skręcenia                                                                    | • rozpoznaje podstawowe objawy urazów narządu ruchu                                  | • zna zasady unieruchamiania i zakazuje zbędnego poruszania poszkodowanym                          | • dobiera sposób unieruchomienia do miejsca urazu i stosuje podstawowe zasady chłodzenia | • samodzielnie udziela pomocy w symulowanym urazie i ocenia stan poszkodowanego            | • analizuje trudne przypadki urazowe i dobiera bezpieczne postępowanie bez powodowania dodatkowych obrażeń |
| 7. Oparzenia i odmrożenia                                                                               | • rozpoznaje oparzenie i odmrożenie; zna podstawowe zasady pierwszej pomocy          | • wymienia działania, których należy unikać, i zna zasady chłodzenia oparzeń                       | • prawidłowo udziela pierwszej pomocy przy typowym oparzeniu lub odmrożeniu              | • dobiera postępowanie do rozległości i rodzaju urazu oraz ocenia potrzebę wezwania pomocy | • analizuje przypadek złożony i uzasadnia priorytety działania                                             |
| 8. Zadławienie, zawał serca, udar mózgu, cukrzyca, napad padaczkowy                                     | • rozpoznaje podstawowe objawy wymienionych stanów i zna konieczność wezwania pomocy | • opisuje podstawowe zasady postępowania przy zadławieniu, zawale, udarze, hipoglikemii i napadzie | • dobiera właściwe działania do objawów i prawidłowo przekazuje informacje służbom       | • samodzielnie prowadzi postępowanie w symulowanych sytuacjach i unika działań szkodliwych | • sprawnie różnicuje objawy, ustala priorytety i organizuje pomoc w sytuacji wieloprotoblowej              |
| 9. Tonienie, porażenie prądem, zatrucie, wstrząs anafilaktyczny, ciało obce w oku, ukąszenie, użądlenie | • rozpoznaje podstawowe zagrożenia i zna zasadę bezpieczeństwa własnego              | • wymienia podstawowe zasady postępowania i wskazania do wezwania pomocy                           | • dobiera prawidłową procedurę do konkretnego zdarzenia                                  | • samodzielnie wykonuje właściwe czynności i potrafi przewidzieć zagrożenia wtórne         | • analizuje sytuację złożoną, sprawnie organizuje pomoc i uzasadnia kolejność działań                      |

## ROZDZIAŁ 4. KSZTAŁTOWANIE POSTAW OBRONNYCH

| Temat                               | Dopuszczający (2)                                                                                 | Dostateczny (3)                                                                          | Dobry (4)                                                                                 | Bardzo dobry (5)                                                                                    | Celujący (6)                                                                                                |
|-------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. Wstęp do szkolenia strzeleckiego | • zna podstawowe zasady bezpieczeństwa na zajęciach i przy kontakcie z replikami/bronią ćwiczebną | • wymienia podstawowe zasady bezpiecznego posługiwania się sprzętem i podstawowe postawy | • prawidłowo przyjmuje podstawowe postawy i stosuje zasady bezpieczeństwa podczas ćwiczeń | • samodzielnie wykonuje ćwiczenia zgodnie z instrukcją i reaguje na naruszenie zasad bezpieczeństwa | • bezbłędnie stosuje procedury bezpieczeństwa, potrafi wyjaśnić ich znaczenie i wspiera organizację ćwiczeń |
| 2. Terenoznawstwo                   | • rozpoznaje podstawowe kierunki świata i zna zastosowanie mapy, kompasu/busoli oraz GPS          | • odczytuje podstawowe informacje z mapy i określa kierunki                              | • wyznacza kierunki, korzysta z mapy i planuje prostą trasę                               | • samodzielnie orientuje mapę, wyznacza azymut i planuje trasę z uwzględnieniem warunków terenowych | • sprawnie łączy informacje z mapy, kompasu i GPS, analizuje warianty trasy i uzasadnia wybór               |

## TEMAT DODATKOWY. PROFILAKTYKA ZDROWOTNA – WYBRANE ZAGADNIENIA

| Temat                  | Dopuszczający (2)                                           | Dostateczny (3)                                                                 | Dobry (4)                                                                                | Bardzo dobry (5)                                                                             | Celujący (6)                                                                                               |
|------------------------|-------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Profilaktyka zdrowotna | • wymienia podstawowe zasady zdrowego stylu życia i higieny | • opisuje znaczenie snu, aktywności fizycznej, odżywiania i higieny psychicznej | • wyjaśnia wpływ codziennych zachowań na zdrowie i rozpoznaje podstawowe czynniki ryzyka | • samodzielnie planuje działania profilaktyczne i ocenia wiarygodność informacji zdrowotnych | • krytycznie analizuje różne źródła, tworzy racjonalny plan profilaktyki i uzasadnia proponowane działania |

### Uwagi do stosowania wymagań

- W ocenianiu EDB należy uwzględnić zarówno wiedzę, jak i umiejętności praktyczne, szczególnie w zakresie pierwszej pomocy, ewakuacji, alarmowania, terenoznawstwa i bezpieczeństwa.
- W przypadku ćwiczeń praktycznych ocenia się przede wszystkim bezpieczeństwo działania, poprawność wykonania procedury, kolejność czynności, samodzielność i umiejętność wezwania właściwej pomocy.
- Ocena celująca nie oznacza jedynie bezbłędnego odtworzenia wiadomości z podręcznika; powinna uwzględniać samodzielność, analizę problemu, twórcze rozwiązania i wykraczanie poza wymagania podstawowe.
- Wymagania mogą być dostosowane do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia zgodnie z dokumentacją szkoły.